

Inspecția generală a serviciilor judiciare în Franța: organizare și misiune

Véronique MALBEC,
Magistrat Inspector la
Inspecția Generală a Serviciilor Judiciare

Le premier Conseil de modernisation des politiques publiques, présidé par le Président de la République, a décidé, le 12 décembre 2007, de « fédérer les trois inspections du ministère de la justice au sein d'une inspection générale du ministère de la justice ». L'adoption de principe de cette réforme s'inscrit dans une volonté politique plus large qui cherche, en particulier, à favoriser le pilotage effectif de l'administration par les ministres, notamment en réduisant le nombre des structures d'administration centrale.

A cet effet, l'Inspection générale devra certainement: diversifier son recrutement pour l'ouvrir à des hauts fonctionnaires et fonctionnaires susceptibles de lui apporter des compétences nouvelles; introduire dans son organisation interne et dans la répartition fonctionnelle des tâches un degré adéquat de spécialisation relative, par exemple, en se structurant en pôles fonctionnels et thématiques; mettre en place un « comité de suivi » ayant vocation à servir d'instrument de dialogue entre, d'une part, l'Inspection générale et, d'autre part, les chefs de cours et de juridictions ainsi que les responsables des directions et services extérieurs du ministère de la justice. Cette instance assurerait le nécessaire suivi permanent de la mise en œuvre des préconisations formulées au terme des rapports d'inspection.

1. Introducere

În Franța, Inspecția Generală a Serviciilor Judiciare (în continuare, IGSJ) a fost creată prin Ordonanța din 22 decembrie 1958 privind statutul magistraturii. Acest text nu consacră în mod expres existența unui “serviciu al inspecției generale a serviciilor judiciare”, ci stabilește atribuțiile unui “înalt magistrat, Inspector General, asistat de inspectori generali adjuncți și de inspectori ai serviciilor judiciare”.

Sfera competențelor depășește cu mult serviciile judiciare, întrucât acoperă toate domeniile ce țin de autoritatea și responsabilitatea ministrului justiției, precum și exercitarea de misiuni interministeriale.

Aceste dispoziții nu fac decât să ofere indicații generale asupra cadrului, naturii și obiectului activităților serviciului. În termeni de competență, se limitează la a reglementa :

- serviciul inspecției nu poate fi însărcinat de ministrul justiției să efectueze anchete asupra comportamentului magistraților cărora le este reproșată o lipsă de deontologie (articolele 50-2 și 63 din Ordonanța organică din 22 decembrie 1958);

- Inspectorul General al serviciilor judiciare exercită activități de inspecție asupra totalității organismelor și serviciilor aflate sub coordonarea ministrului justiției (art. 8 din Decretul din 25 iulie 1964);

- Inspectorul General al serviciilor judiciare exercită, sub autoritatea ministrului justiției, o misiune permanentă de inspecție asupra jurisdicțiilor autorității judiciare, cu excepția Curții de Casație, și asupra totalității serviciilor și organismelor aflate sub coordonarea ministrului justiției. Acesta apreciază din acest punct de vedere modul de funcționare, în special sub raportul organizării, metodelor și manierei de a deservi personalul. Își prezintă toate sugestiile în legătură cu creșterea randamentului și eficacității (art. 1 și 4 din Decretul din 5 ianuarie 1965).

2. Sesizarea IGSJ

IGSJ nu poate fi acționată decât de ministrul justiției și trebuie, în orice materie, să răspundă în mod direct în fața acestuia.

Spre deosebire de alte numeroase inspecții generale, așa-numite interguvernamentale

(inspecția generală a finanțelor, inspecția generală a serviciilor sociale), nu poate fi sesizată direct nici de Primul ministru, nici de un alt ministru decât cel al justiției, la fel cum nu poate fi sesizată nici de Consiliul Superior al Magistraturii sau de președinții curților de apel.

Inspectorul general nu are dreptul de a se sesiza din oficiu, nici măcar în situații de urgență. Totuși, după consultarea directorilor aflați la conducerea serviciilor ministerului justiției, elaborează și propune ministrului justiției, la începutul fiecărui an, un program de inspecție, iar în practică propunerile sale, în esență, sunt ratificate de către ministrul justiției (art. 2 din Decretul din 5 ianuarie 1965).

3. Serviciul Inspecției Generale: compunerea, organizarea internă, statutul și deontologia membrilor săi

Raportându-ne la dispozițiile legale, serviciul IGSJ nu are o existență proprie: Inspectorul General al serviciilor judiciare este cel care o reprezintă în esență și care exercită misiunile ce-i sunt încredințate de ministru, cu asistența inspectorilor generali adjuncți și a inspectorilor serviciilor judiciare, aflați sub controlul său ierarhic (art. 5 din Decretul din 25 iulie 1964).

Inspecția generală era la 31 decembrie 2007 compusă, în afara Inspectorului General, din 4 inspectori generali adjuncți, din 23 de inspectori ai serviciilor judiciare, din 2 administratori civili, personal de specialitate, care fără a socoti cei 14 grefieri șefi, grefieri și funcționari (1A, 5B și 8C) formează un efectiv de 44 de persoane.

Inspectorul General este un înalt magistrat detașat, având grad de consilier sau de avocat general la nivelul Curții de Casație. Este numit prin decret al Președintelui Republicii, fără sesizarea prealabilă a Consiliului Superior al Magistraturii, în condiții asemănătoare celor privind desemnarea procurorilor generali. Precum șefii inspecțiilor din celelalte ministere, este sub autoritatea directă a ministrului.

Inspectorii generali adjuncți, magistrați detașați, ca și inspectorii serviciilor judiciare, magistrați de primul grad, sunt numiți prin decret prezidențial cu un aviz simplu din partea C.S.M., emis conform competenței sale în formarea magistraților parchetului. Durata funcției nu este limitată în timp.

În calitate de magistrați, inspectorii (în sens larg) sunt ținuti pe timpul investigațiilor de obligațiile decurgând din statutul lor și care

caracterizează activitatea jurisdicțională: secretul profesional, loialitatea, prudența, imparțialitatea, obiectivitatea, diligența și respectarea independenței.

Regula este ca, în lipsa unor împrejurări excepționale, orice misiune (mai puțin cele interministeriale la care nu participă decât un reprezentant al IGSJ) să fie condusă de cel puțin doi membri ai serviciului.

În plan bugetar, inspecția beneficiază de autonomie de gestiune.

IGSJ nu poate fi acționată decât de ministrul justiției și trebuie, în orice materie, să răspundă în mod direct în fața acestuia

4. Coordonarea IGSJ, a inspecțiilor tehnice ale direcțiilor din ministerul justiției și a inspecției igienei și securității muncii

4.1 Despre cele trei inspecții tehnice

Ministerul Justiției dispune de trei inspecții tehnice:

- inspecția serviciilor penitenciare, creată prin hotărârea din 28 martie 1962, aflată în atribuțiile directorului administrației penitenciare, dar coordonată de un inspector al serviciilor judiciare, desemnat în acest sens de ministrul justiției;
- inspecția grefelor, creată prin Decretul din 30 noiembrie 1967, atribuită sub-direcției grefelor din cadrul direcției serviciilor judiciare;
- inspecția serviciilor de protecție judiciară a tinerilor, creată prin ordin ministerial din 20 septembrie 1990, atribuită directorului protecției judiciare a tinerilor.

Deși aceste inspecții tehnice nu au o legătură organică cu IGSJ (directorii competenți decid care sunt cazurile care le sunt conferite și textele în vigoare nu prevăd comunicarea rapoartelor către Inspectorul General al serviciilor judiciare), sfera de competență a celei din urmă se întinde totuși asupra tuturor serviciilor implicate în inspecții tehnice.

De altfel, pentru că inspecțiile tehnice nu au o competență exclusivă prin raportare la cea a IGSJ decât conform art. 5 alin. 2 din Decretul din 5 ianuarie 1965, inspecția generală poate, atunci când este necesar pentru una din misiunile ce-i sunt încredințate, să sesizeze directorul corespunzător pentru a solicita asistența inspecției sale tehnice. Spre exemplu, este cazul aproape sistematic al misiunii de inspecție a grefelor în cadrul inspecțiilor aprofundate legat de funcționarea jurisdicțiilor.

4.2 Inspekția igienei și securității muncii

Inspekția igienei și securității muncii din ministerul justiției beneficiază de o poziționare originală, dar adecvată, în raport cu IGSJ.

Creată prin Circulara din 2 martie 1998, această inspekție exercită o misiune:

- de control și evaluare a regulilor din Cartea II, titlul III din Codul muncii în sedii, asigurând un nivel de siguranță a persoanelor și a bunurilor;
- de impulsioneare a rețelei actorilor în igienă și siguranță (comisii de igienă și siguranță³⁸ – CHS), a agenților competenți în implementarea regulilor de igienă și siguranță³⁹ (ACMO);
- de mediere în cazul unor dezacorduri serioase și persistente între un CHS și o instituție.

Este compusă în prezent din 8 inspectori proveniți din diferite direcții ale ministerului. Aceștia depind din punct de vedere administrativ de direcțiile din care provin. Sunt totuși dependenți din punct de vedere funcțional de IGSJ ca garanție a independenței și obiectivității lor, iar inspectorul desemnat de Inspectorul General este responsabil de coordonarea misiunilor lor.

Inspectorul General poate să le încredințeze misiuni specifice și, în special, să îi asocieze în caz de nevoie inspekțiilor asupra modului de funcționare al jurisdicțiilor.

5. Activitatea și misiunile IGSJ

Activitatea IGSJ a cunoscut o puternică dezvoltare în ultimii ani. Misiunile încredințate sunt în principal de patru categorii, ultima dintre ele prezentând un caracter rezidual. Acestea sunt următoarele (cu indicarea activității în cadrul serviciului în 2007 măsurată în rapoarte depuse):

- evaluarea funcționării jurisdicțiilor și serviciilor (41%);
- anchete administrative (20%);
- anchete tematice (23%);
- alte misiuni și lucrări (16%).

Vom trata, pentru fiecare categorie, principalele trăsături, precum și metodologia ce le este asociată.

5.1 Evaluarea funcționării jurisdicțiilor și serviciilor

Din coroborarea art. 1 și 6 din Decretul din 5 ianuarie 1965 rezultă că IGSJ este competentă să procedeze la o evaluare globală, completă și permanentă a:

- ansamblului jurisdicțiilor de prim și secund grad al ierarhiei judiciare (de drept comun sau specializate). Această competență a fost extinsă recent la ansamblul activităților grefelor tribunalelor de comerț (art. R. 821-5 din Codul organizării judiciare modificat prin Decretul din 8 noiembrie 2005);

- totalității serviciilor și organismelor ce țin de ministerul justiției (cu caracter non-jurisdicțional), fie că se înscriu în perimetrul administrației centrale, fie că reprezintă servicii deconcentrate.

IGSJ își îndeplinește misiunea foarte generală de inspekție permanentă, astfel cum a fost descrisă, după mai multe formule de control care diferă în funcție de natura jurisdicțiilor și entităților vizate, de formatul acestora, precum și de condițiile în care se poate recurge la acestea.

5.1.1. Inspekțiile aprofundate privind modul de funcționare

Acestea privesc jurisdicțiile în care au fost detectate dificultăți de funcționare sau disfuncționalități care nu pot fi remediate fără o analiză completă și detaliată, în special a organizării serviciilor cu atribuții în gestiunea resurselor umane. Sunt efectuate în general cu concursul misiunii inspekției grefelor în colaborare cu inspekția igienei și securității muncii.

După analizarea informațiilor comunicate către Inspekția generală în urma unor chestionare standard, transmise jurisdicției, inspectorii se deplasează la fața locului pentru a efectua constatările necesare și a purta discuții cu personalul din jurisdicția respectivă (magistrați și funcționari), precum și cu partenerii instituționali (servicii deconcentrate ale administrației penitenciare, ale protecției judiciare a tineretului, auxiliari ai justiției, aleși locali).

La final, un pre-raport, constituit din fișe tehnice care detaliază, serviciu cu serviciu, constatările efectuate, este comunicat pentru observații șefilor jurisdicției verificate și pentru informare șefilor curților de apel de care aparține aceasta. După această fază de contradictorialitate, raportul definitiv - sinteza constatărilor și recomandările misiunii, cuprinzând printre altele și raportul provizoriu completat cu observațiile contradictorii - este înaintat exclusiv ministrului justiției.

³⁸ Fr. Comités d'hygiène et de sécurité.

³⁹ Fr. Agents chargés de la mise en oeuvre des règles d'hygiène et de sécurité.

Pentru că sunt exhaustive și mobilizează adesea un număr mare de inspectori, aceste misiuni se dovedesc a fi foarte dificile, astfel că numărul lor este foarte limitat. Este de altfel în vădită scădere (de la 7 în 2006 la 2 în 2007), Inspekția generală fiind axată mai mult pe forme de control mai facile și de scurtă durată.

5.1.2. Controlul funcționării jurisdicțiilor

Experimentate în 2006 și generalizate în 2007, aceste controale, care se aseamănă cu auditul de funcționare, au vocație pentru a fi efectuate în mod sistematic, independent de situația specifică fiecărei jurisdicții.

Metodologia lor, originală, se bazează pe un examen asupra unor puncte de control limitate asupra riscurilor de disfuncționalități, prealabil identificate ca fiind cele mai semnificative din perspectiva obiectivelor considerate ca determinante pentru calitatea actului de justiție. Activitatea jurisdicției este examinată în funcție de cele cinci mari misiuni pe care trebuie să le îndeplinească: administrarea generală și mobilizarea; justiția civilă; justiția penală; justiția pentru minori; accesul la justiție.

Un catalog de referință, actualizat cu regularitate (cu precădere în funcție de evoluțiile legislative și reglementările interne sau de orientarea administrației centrale) servește ca « trusă de instrumente » pentru control, enumeră punctele controlului, documentele de verificat, persoanele de interviuat și cadrul discuțiilor.

Controlul este precedat de remiterea unor chestionare către jurisdicție, de exploatarea răspunsurilor ce sunt oferite și a documentației furnizate de administrația centrală, precum și de schimburi de informații, în cursul visio-conferințelor tematice cu șefii jurisdicției și ai grefei sau, uneori, cu magistrații ori funcționarii implicați în mod special în anumite activități supuse controlului (decanul judecătorilor de instrucție; magistratul desemnat pentru administrarea Tribunalului pentru minor, spre exemplu).

Controlul presupune o deplasare la fața locului în cursul căreia se efectuează verificări asupra înscrisurilor (copii de registre, în mod deosebit), discuții cu șefii jurisdicției și ai grefei, magistrați și funcționari responsabili de serviciul controlat sau de activitatea examinată.

Se finalizează cu un raport provizoriu cuprinzând o notă de sinteză, fișe de observații dedicate dificultăților și disfuncționalităților relevante, precum și anexe tehnice descriind, misiune cu misiune, constatările efectuate. Acest document este comunicat integral pentru observații șefilor curții de apel și ai jurisdicției în cauză.

În cele din urmă, raportul definitiv, constituit din raportul provizoriu, observațiile președinților curților de apel și de instanță, însoțite de un aviz conținând concluziile IGSJ, este adresat ministrului justiției, iar secretarului general al ministerului justiției, directorilor administrației centrale interesați, precum și președinților curților de apel și de instanță le sunt transmise exemplare în copie.

Motivul pentru care acest format de control a fost preferat de IGSJ (a cărui durată s-a dovedit în timp ce nu depășește 3 luni) este de a crește la maxim numărul jurisdicțiilor controlate și de a propune metodologia președinților de curte pentru exercitarea propriei misiuni de inspekție asupra jurisdicțiilor din raza lor.

Obiectivul este de a asigura prin acest mijloc pe o perioadă de 5 ani evaluarea tuturor celor 186 de tribunale de mare instanță din orașele mari și din teritoriile de peste mări.

Mai puțin, în cursul anilor 2006 și 2007, patru și respectiv șapte tribunale de mare instanță au făcut obiectul controlului funcționării jurisdicțiilor.

5.1.3. Controlul funcționării tribunalelor comerciale

Acest tip de control urmează o metodologie și o procedură foarte asemănătoare cu cea rezervată controlului funcționării jurisdicțiilor de drept comun. Trebuie semnalat însă că:

- concepția acestor controale și a catalogului de referință ce le este specific a fost pusă la punct după ce IGSJ s-a apropiat cu succes de Consiliul Național al Grefierilor din Tribunalele Comerciale Conseil National des Greffiers des Tribunaux de Commerce (CNGTC);⁴⁰

- în mod sistematic, inspectori-grefieri desemnați de CNGTC asistă parțial IGSJ la investigațiile la fața locului.

Inspekțiile funcționării tribunalelor comerciale s-au desfășurat, în 2006, în 4 jurisdicții consulare. În 2007, au mai fost inspectate alte 3 tribunale comerciale.

⁴⁰ Fr. Conseil National des Greffiers des Tribunaux de Commerce.

5.2. Anchetele pre-disciplinare, numite și anchete administrative

Este vorba despre una din misiunile tradiționale ale IGSJ, definitorie pentru propria existență. Cu toate acestea, importanța sa, prin raportare la activitățile serviciului, a scăzut în ultimii ani, până la punctul în care se poate afirma că nu mai reprezintă din 2006 domeniul cel mai important.

Aceste anchete depind de inițiativa exclusivă a ministrului justiției. Poartă în esență asupra comportamentului profesional și personal al unuia sau al mai multor magistrați; pot viza însă și alți funcționari aflați în subordinea ministrului. Anchetele au ca scop să furnizeze acestuia din urmă elemente pentru a aprecia asupra necesității exercitării unei eventuale acțiuni disciplinare.

În privința lipsurilor ce pot fi reproșate unui magistrat, ancheta administrativă este susceptibilă, în practică, de a fi ordonată în două tipuri de situații decurgând direct din condițiile de sesizare a Consiliului Superior al Magistraturii.

Cazul cel mai frecvent este cel în care ministrul justiției denunță Consiliului Superior al Magistraturii fapte pe care le estimează susceptibile de a primi o calificare disciplinară prin aplicarea art. 50-1 din Ordonanța organică statutară. Dacă apreciază oportun, această sesizare s-ar putea întemeia pe o anchetă încredințată în prealabil de ministru IGSJ.

De altfel, după Legea organică nr. 2001-539 din 25 iunie 2001, articolele 50-2 și 63 par. 2 din ordonanța organică statutară acordă dreptul de a sesiza C.S.M. cu fapte de natură a fi urmărite disciplinar președinților și procurorilor generali ai curților de apel sau președinților și procurorilor tribunalelor superioare de apel. În această ipoteză, ministrul justiției este destinatarul sesizării și al probelor pe care se întemeiază, putând solicita IGSJ o anchetă administrativă cu scopul de a putea decide dacă sesizează el însuși - la rândul său - C.S.M.-ul cu faptele în legătură cu care Consiliul este deja sesizat de președintele curții de apel în cauză.

În statul de drept, deschiderea drepturilor apărării rămâne legată de sesizarea instanței disciplinare, astfel încât dispozițiile proteguitoare aplicabile în fața acesteia – în special cele privind comunicarea copiilor de pe probele dosarului sau autorizarea participării unui avocat – nu sunt incidente în faza anchetei disciplinare.

IGSJ a adoptat parțial, din proprie inițiativă, câteva reguli pentru protejarea drepturilor apărării celui cercetat și a pus la punct o metodologie de anchetă administrativă larg inspirată din procedura disciplinară prevăzută de art. 51 și următoarele din Ordonanța organică din 22 decembrie 1958 și din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel:

- (1) dacă C.S.M., pentru un magistrat, sau consiliul de disciplină, pentru un funcționar, a fost deja sesizat în fond și în concret faptele asupra cărora se desfășoară cercetările conduse de IGSJ sunt identice cu cele cu care este sesizată instanța disciplinară, Inspekția Generală nu ascultă magistratul sau funcționarul în cauză, decât dacă acesta solicită expres ;

- (2) dacă se ajunge la situația ascultării unui magistrat sau a unui funcționar deja urmărit pentru aceleași fapte care fac obiectul anchetei administrative, IGSJ îl informează în prealabil și îi solicită acordul înainte de a proceda la audierea sa în lipsa unui avocat;

- (3) dacă este sesizată cu o anchetă administrativă concomitentă cu o anchetă penală, având caracter secret potrivit art. 11 din Codul de procedură penală, IGSJ nu utilizează decât informațiile ce rezultă din procedura cuprinsă în rapoartele administrative dresate de parchete și transmise pe calea ierarhică;

- (4) investigațiile IGSJ sunt conduse conform principiilor deontologice esențiale, precum loialitatea, imparțialitatea și confidențialitatea, precum și cu respectarea principiului constituțional al independenței activității jurisdicționale.

Trebuie insistat asupra conținutului și frontierelor, deseori dificil de identificat, ale acestei ultime reguli, care, depășind limitele stricte ale anchetei administrative, are vocația de a governa ansamblul investigațiilor Inspekției generale.

Cu ocazia unei inspekții sau a unui control al modului de funcționare și *a fortiori* în cadrul unei anchete administrative, este exclusă exercitarea unui control și exprimarea unei păreri critice asupra conținutului deciziilor ce țin de activitatea jurisdicțională, fără a deosebi după cum sunt luate de magistrați din instanțe sau din parchete.

Tocmai în aplicarea acestui principiu Consiliul Superior al Magistraturii a menținut dintotdeauna în afara sferei disciplinare deciziile jurisdicționale, statuând că "instanța disciplinară nu poate face aprecieri cu privire la actele jurisdicționale ale

judecătorilor, care decurg din puterea exclusivă a acestora și nu au a fi criticate decât prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege în favoarea părților litigiului » (raportul de activitate a C.S.M. din 2006, capitolul I, Răspunderea magistraților, p. 68).

Această interdicție are totuși o limită proprie, la fel de dificil de identificat, care este încălcată atunci când deciziile în cauză relevă un comportament anormal și par a fi fost inspirate de motive străine acestei activități.

- (5) când ancheta administrativă privește comportamentul individual al unui funcționar sau al unui magistrat anume desemnat printr-un ordin de serviciu al ministrului:

o acesta este informat, înainte de orice investigații, despre existența documentului și a probelor anexate, atunci când este cazul;

o înainte de audierea celui în cauză, transcrisă cu acordul său într-un proces-verbal, ansamblul elementelor cu privire la care vor fi obținute observațiile sale este în prealabil adus la cunoștința sa; răspunsurile, ca și întrebările sale, vor fi consemnate integral, iar copia procesului-verbal îi este înmănată;

o la finalul audierii, un termen este acordat celui în cauză pentru a-și putea prezenta toate observațiile scrise, a comunica orice probă utilă sau a solicita orice altă investigație suplimentară pe care o consideră necesară.

- (6) atunci când misiunea inspecției presupune, ca sarcină, ascultarea tuturor persoanelor susceptibile a aduce informații utile, fie că aparțin sau nu instituției judiciare, trebuie să păstreze confidențialitatea și discreția în legătură cu audierile; printre altele, se consemnează sistematic declarațiile luate în aceste împrejurări într-un referat ce prezintă în rezumat discuțiile, validat de cel în cauză, sau într-un proces-verbal.

La finalizarea anchetei, Inspekția generală întocmește un raport transmis, cu anexele sale, ministrului justiției. Magistratul vizat de anchetă și superiorul său ierarhic sunt informați de IGSJ despre data transmiterii raportului către ministru.

Raportul cuprinde un aviz motivat cu privire la eventuala existență a lipsurilor, pe care le descrie precis și le califică, atunci când este cazul. Dacă Inspekției generale îi revine atribuția de a caracteriza gravitatea acestor lipsuri, nu-i revine – în niciun caz – dreptul de a se pronunța asupra oportunității sau inoportunității urmăririi magistratului sau a funcționarului în cauză de

către instanța disciplinară, această decizie aparținând ministrului justiției. Mai mult decât atât, poate propune ca magistratul în cauză să fie mutat într-o altă jurisdicție sau să fie detașat într-o altă funcție în interes de serviciu și pentru buna administrare a justiției.

În 2007, IGSJ a remis ministrului justiției 7 rapoarte administrative (5 fuseseră depuse în cursul anului precedent). Principalele cauze evocate în aceste rapoarte priveau, dincolo de diversitatea chestiunilor puse în discuție:

- încălcări ale îndatoririlor de discreție și de demnitate

- determinarea limitelor între viața personală și cea profesională, susceptibile de a fi caracterizate un abuz în serviciu, în special pentru interese personale;

- atingerea adusă imaginii instituției judiciare, în special cu ocazia exercitării funcțiilor de șefi de jurisdicție.

În fine, în numeroase cazuri, s-a putut descoperi că un anumit comportament profesional sau personal al unui magistrat putea fi favorizat de starea sa de sănătate fizică sau psihică.

5.3. Misiunile tematice

Misiunile tematice au ca scop să permită ministrului justiției să aprecieze în cunoștință de cauză asupra necesității, fiabilității sau impactului unei măsuri de reformă ce afectează politicile publice conduse (și) de acesta și, în general, să le evalueze.

Subiectele tratate sunt de o varietate extremă. Menționăm cu titlu de exemplu și neexhaustiv: luarea în primire a pacienților susceptibili de a fi periculoși (misiune în colaborare cu IGAS), rolul actorilor exteriori autorității judiciare în cauza Outreau (misiune în colaborare cu IGA și IGAS), misiunea legată de agresarea vicepreședintelui tribunalului pentru minori din Metz și de siguranța jurisdicțiilor, misiunea cu privire la funcționarea serviciilor penitenciare de inserție și de probațiune (SPIP), misiunea cu privire la jurisdicțiile interregionale specializate (JIRS).

5.4. Alte misiuni și lucrări ale IGSJ

Amintim aici:

- Participarea IGSJ la proiectul legii organice cu privire la normele de finanțe (LOLF)

- Anchetele administrative cu privire la comportamentul ofițerilor sau agenților de poliție judiciară (OPJ sau APJ) în exercițiul misiunii de poliție judiciară (art. 15-2 din Codul de procedură penală)

Aceste dispoziții nu au ca scop transferarea

către autoritatea judiciară a unei oarecare competențe disciplinare în privința OPJ sau APJ, ci de a consolida controlul asupra modului în care sunt executate misiunile de către poliția judiciară.

Sesizată printr-o scrisoare a ministrului justiției, IGSJ fie este asociată unei anchete administrative și în acest caz șeful inspecției întocmește și transmite fiecărui minister solicitant un raport comun, fie conduce ancheta administrativă și în acest caz raportul este întocmit de IGSJ și transmis de Inspectorul General ministrului justiției, care la rândul său îl înaintează ministerului din care face parte ofițerul sau agentul.

- Cooperarea europeană și internațională

6. Perspective, probabilități

Primul Consiliu de modernizare a politicilor publice, prezidat de Președintele Republicii, a decis în 12 decembrie 2007 să « unească cele trei inspecții ale ministerului justiției în cadrul unei inspecții generale a Ministerului Justiției »

Adoptarea de principiu a acestei reforme se înscrie într-o voință politică mai largă, prin care se încearcă, în concret, favorizarea pilotajului

efectiv al administrației de către ministere, în mod special prin reducerea numărului de structuri ale administrației centrale.

Drept urmare, Inspecția Generală va trebui:

- ✓ să diversifice recrutarea pentru a fi deschisă accesului unor înalți funcționari sau funcționari simpli care ar putea aduce un plus de competență;

- ✓ să introducă în organizarea sa internă și în repartizarea funcțională sarcini cu un grad adecvat de specializare, spre exemplu prin axarea activității pe anumite poli funcționale și tematici;

- ✓ să creeze un « comitet de analiză » având vocația de a servi ca instrument de dialog între Inspecția generală, pe de o parte, și șefii curților și ai instanțelor, alături de responsabilii din direcțiile și serviciile exterioare ministrului justiției, pe de altă parte. Această instanță ar asigura urmărire permanentă necesară pentru implementarea a ceea ce se preconizează prin rapoartele de inspecție.

**Traducere și adaptare
realizate de Ionuț Militaru**